

ОРГАН АЛИАНСЕ ЖЕНСКИХ ПОКРЕТА У КРАЉЕВИНИ С. Х. С.

Број поштанског чековног рачуна 53.191
Администрација: Кнез Михајлова 46/1Уредници:
АЛОЈЗИЈА ШТ ПИ
ЛАРИНКА СТОЈАНОВИЋБеоград, 1 мај 1929.
БРОЈ 9 — ГОДИНА X.Васник за А. Ж. П.
МИЛИЦА ДЕДИЋИздање 1 и 15 у месецу. — Годинна претплата
48 дина, за иностранство 60 дина, Примерак 2 динара

Ко је моћан?

Једна пословица постоји у разним варијантима скоро код свих народа. „У слози је моћ“. Употребљава се у дањима опасности кад је потребно упутити вољу свих у један једини правац, употребљава у дањима радости кад retrospectивна констатација кад је неко велико дело успешно завршено, — а и у обичним дањима, дајем да кад је нешто, годинна потребна као што је потребна у дањима опасности, забораваља се и заменује борбом јачег против слабијег, борбе свих против свих и заменује се правом јачег. У тим обичним дањима постављају се темиње свему, што је потребно и важило за оно народ, што даје облик и садржај животу. И ако се обично сматра живот као међусобна борба, он то није, он је једна огромна заједница и без ње је појединачно лијепа на ветру. Ни најбогатији, ни најбожнији по власти не би могао без рада заједнице живети ни један дан. Јакош је чињеница да тако лако забораваљамо зависност од заједнице, постављамо место ње право јачег, заменујемо је са подизањем о једино спасавајућем егоизму.

Изгледа у истини као да егоизам живље у нама докле највеће победе, а има најбогатију жисту. Последњи егоизам нарочито потврђује крилатицу о тврди лактовима, јер они доводе чисти, мишљење, положаје, уживања. Али шта бива од свих тих победа егоизма? Никад није живело поношћено у већем хаосу него сада, никад није био живот компликованији, никад није проживљавало човечанство веће кризе као материјалне таче и моралне.

Човек се дивни организацији државе мржава и у истини има чему да се дивни, јер тамо је увек равни дан, тамо се неспротно остварује девица „У слози је моћ“. Кад ми безумни, еготиични човек поришну њихову тврђаву, они се сви изнова скупе, изнова носе и граде. Код њих нема егоизма, нема права јачег, зато су непорушливи, заједница је све.

Ми лутамо. Лутамо увек за оним, који уме да нам остварује девицу да је јак и презиремо оне, који признају право заједнице, који хоће да испуњавају своју нарочиту мисију у заједници, путем ње и за њу, јер знају да су зависни од ње. Право јачег можда понекад омогућава да се спроведу неки замисли брже него ако је неко спроведу у сарадњу заједнице. Али, први начин не даје трајан успех, други га даје, јер га носе заједница, која се увек нејачује обавља да изгледа већита. Да има човечанство већу корист од Наполеоновог царства или од идеје хришћанства?

Онај, који ради на основу права јачег, може да има успеха, али шта се дешава, кад успе јачег противник да се користи истим правом? Његово присталице опадају, брзо поставе изолован, и његова дела не признају ни они, који су га највише славили. Сва његова моћ је била изложена, сва његова дела беслодан труд. Човечанство ће сигурно још дуго испуњати своје заслеђено веровање у право јачег, у спасоносни егоизам, док му се преко свих тих

заблуда не отвори јасан поглед за заједницу, за *право и савесно служење у заједници, јер она је права моћ, и онај је моћан, који свесно и радосно осећа дужност да ју служи*

Краткици је написао двину књигу: „О међусобној помоћи“, где на многобројним примерима из природе показује, ко је најјачи у борби за опстанак, он не као социјалистички ривитини, него онај, који се најбоље прилагођава заједници. Нити егоизам, нити алтруизам не побеђује оно друго, само заједница. Да ли нам се не чини, ако доско погледамо у живот да начело међусобне помоћи полако продрет у њима само једно између најкривичнијих питања: вестеке привреде, питање односа између радничтва и капитала. Све више изишчавају из тих односа једнострана начела једних и других и све већи размач добујају споразумни договори, попуштања са једне и друге стране приближавања, разумевања. Једни без других не могу, борба слаби и једне и друге, зашто не би тражили друге путеве, јер морају живети у заједници? Или урмујемо питање репарација „победничких“ из светског рата. Ол немилосрдног диктата Немачке, докле смо једно између немачка да не упростили своје привреде и тиме све остало.

Ово што се полако — и наравно још са великим потешкоћама — остварује у најкривичнијим светским питањима на основу начела заједнице и међусобне помоћи, треба да ми остварујемо у нашим круговима, у нашим дањима заједницама да поставимо моћни за спровођење наше идеала. Препорођај човечанства можемо очекивати само на основу осећања дужности према заједници.

Београд.

Штепа Алојзиј.

Мешто о жениним правима и привилегијама

Уредничко није поштом сагласно са овим чланком. Сматрамо да питања у датих државних намештина није могуће тако једнострано решити као што мисли ауторка овога чланка. Уредничко се нала да ће читатеље нашега листа, који су сагласни са овим чланком, издати свој супротно мишљење у нашем листу.

Уреднички.

У последње време долазе од Министарства Просвете расписи, којима Министарство пребацује учествовања многе грехове, пре свега многобројна одсуства и пензионирања пре времена. Раније би сигурно изазвали овакви расписи бурне протесте и све више или мање објективности или поштовности би се доказивало да су неправедни. Сада је то немогуће, а ипак је потребно да реагујемо на њих и ако другачије него што се можда очекује.

Пре свега појачанијим признајмо да смо ова пребацивања заслужује у великој мери. Ако прегледамо дањичку листу учитељки, који су пензионисани са 10 година — све због болести — наћи ћемо међу њима једну десетину таквих, који су остале усред болести неутадте, а осталих

девет десетина болест није спречавала да ступе у брак, да постану мајке и домаћине, шта више пензионисање усред „болести“ их је чак појекло међу „добре партије“. Како помоћ за породицу, ако прима жена кроз неку своју живот месечни приход!

Кад су у енглеском парламенту расправљали о дозволи за државне намештине да ступају у брак, био је тај захтев одбачен. Међу аргументима је за наше мушкарце сигурно најновији онај, који каже да би таква слобода кварила карактер мужа, јер би он са жениним приходом олакшавао себи дужност да издржава породицу.

Наша дужност је да бранимо тешко добијена права, а исто толико смо дужни да називо и изглашавамо да морају вршити жене своје дужности насавесније. У томе погледу морале би вршити женске организације строгу контролу и требало би критички пропитати у женским листовима појаве несавесног испуњавања дужности и појаве егоизма. Гласно изглашавања властичких права доводи до многог жене у пунујој невољу, нарочито за то, јер им нико није са и умишљеном објективношћу показивао последње себичности. Ако учитељке, удате за адвоката, лекара, инжењера, директора и т. д. није познато да себи путем дозвола свога мужа придобаје боље место него што им припада по годинама службе и квалификацијама, морала би бар организација учитељки ту подни свој глас.

Појаве одржаног егоизма већ показују различите последике. У државима, где имају жене све слободе, као што и, пр., у Аустријској Републици, почео је покрет за увођење целбита за државне намештине. Многобројне незапослене жене протестују противу доврстуре опкрбе

некојих — док друге остају без икакве опкрбе. Домашинство је позив, а два позива не би смео вршити нико, док његов суграђанин са једнаком квалификацијом не може добити ни један позив. Наше грађанско васпитање мора ићи у смеру да нам отвори добро поглед за социјалне проблеме и потешкоће, да не видимо само властите жеље, него и животне потребе других. Историја нас учи како се снете привилегије, због тога се питамо: да ли се неће осветити и на женском покрету?

Често употребљавања фраза да је на штету човечанства, ако се веома способног жене, да не прилика за јаван рад, не убеђује више. Жена вавредрних способности наћи ће хиљада прилика да користи човечанству. Само на жалост да је таквих веома мало, већина је еготиична и корист других их не се тиче, већ је на првоме месту властита корист.

Кад су дошли Шпанци у додир са културно високо развијеним народом америчких високих равнина, они су се веома изумили што је било појединачно забранено да суничне раде. А ипак таква државничка мудрост је била у тој забрани! За многе жене значила би данас таква забрана прави сав. Савесна жена, која не може служити два господара, паћењина је која се пре времена испрце, а површина паде у похвалу истом мизантима.

Мишљење да удата жене не сме тражити државну службу наилази на приговор да су садашње економске прилике такве да захтевају зараду жене за издржавање породице. Истина је да су времена тешка. *Због чега посматрамо ове дешавања: Како да жене оне, који не знају ни државу, ни службе?* И број таквих расте, где-где је достигао страшу висину.

Цеше.

З. А.

Прослава 25-годишњице

и XI Конгрес Интернационале Феминистичке Алиансе
од 17 до 24 јуна т. г. у Берлину.

Писали смо у нашем листу (бр. 4 од 1929 г.) о припремама, које се врше за Конгрес и прославу двадесетпетошњице Интернационале Алиансе. Данас ћемо изнети укратко, која ће се питана расправљати, како бисмо што боље обавестили наше читатеље и заинтересовали наше чланове да на Конгресу учествују.

Познато је да је главни изјасни рад Интернационале Алиансе исти онај, који руководи и сваку акцију наших Женских Покрета, т. ј. да се постигне равноправност грађана оба пола у делокругу легалном, моралном и економском, из уверена да то захтева не само правда и принципи равноправности, већ и најбитнији интерес свих држава.

Рад Алиансе подељен је у неколико комисија. Свака комисија испитује теориски и на основу практичног искуства друштвене проблеме, од којег решења зависи социјално и економско ослобођење жене. Број комисија није стални, оне се стварају стално у разаравајућу према указаној потреби. Данас има девет комисија. Делокруг рада ових комисија и питања, којима ће се ба-

вити Алианса на Берлинском Конгресу, следећа су:

1. *Комисија за једнак морал и пролази широчине белог морала*, Председница Др. Луизи (Уругвај). Главна тежиња Алиансе у овом делокругу рада је да се достигне исти узвишени морал за оба пола. Да би ово постигле, жене се морају борити противу свих изузетних мера, које се у погледу заштите морала и хигијене примењују само на жене, као што се чини у земљама где постоји регламентација проституције; устати у најодлучнију борбу против трговине белог морала, која се може истребити само затварањем бордеља и укидањем озакоњене проституције. За Конгрес су пригледни подаци о ноњинама, које су у разним земљама донете за последње три године у овом правцу, и о резултатима у земљама, где је спроведена аболуција.

2. *Комисија за националности у деловима жене*. Председница Максимил (Енглеска). Ова комисија испитује све невоље, које проистичу за жене, а често и за њену децу, из уорока, што још у многим земљама жене

туго своју националност при улази, добриhиh својих астрата удаје националност свога мужа. Удружења брака, као муж промена националности, савим тим мора је променити и жена и ако за то није дала пристанак. На основу испитивања и главног феминистичког захтева, да жена у сваком погледу има права слободног самоопредељења, Алианса захтева да и жене приликом удаје саме одлуче, хоће ли иже извршавају мушкарство, хоће ли не задржати своје држављанство.

Можемо са задовољством констатовати, да ћемо у овој комисији имати прилике да саопштинемо једну напредну новину код нас, пошто по нашем новом Закону о држављанству, жене имају право при удаји да напег држављанства сачувају своју националност, или пак наше држављанство приликом удаје могу по својој вољи сачувати држављанство или примати друго држављанство свога мужа.

3. Комисија за побољшање положаја неударе мајке и њеног детета. Председница *Адела Кригер* (Београд). У овоме питању даје и културне податке о социјалном и економском положају неударе мајке и њеног детета. Статистички подаци свих земаља, как и најнапреднијих, дају доказ о огромним губитима за целовану друштво због нерегулисаних или недовољно регулисаних положаја неударе мајке и њеног детета. Покоравајућа је смртност ванбрачне деце, и тешке последице, које увек погађају само једног родитеља — матер, морају дати највиши подртек свима женама да траже највернијих начин да за ванбрачно дете поднеку одговорност своје оброте. Редовно испитивање ове одговорности неударе матери, резултати који су постигнути у земаљама где се истраживање ванбрачног оца спроводи највернијачије, биле нам најбоља подлога за правилно решење овог тешиког друштвеног проблема код нас у земљи.

4) Комисија за јединке удолова у радној области и због председница *Алексајда (Данкина)*. Ова комисија испитује какве nejеднакости постоје између мушкарца и жене, како манувањих тако и интелектуалних раднаста у погледу услова за рад и њихове зараде. На основу испитивања запослена жена у свима пољима рада, дошло се до разликовања и гледишта у погледу дефинитивних становишта, које би Интернационала Алианса заузела као основни принцип својих захтева.

Пољакане о нашим женама

У Варшви изазива неке трећу погледу женски социјално-литерарни гледиш *„Kobieta w polszesna“* (Савремена Жена), која прати сав социјална и културал рад Пољакане, а и живот и рад жена осталих народа. Након што су једна брзина иже разишмо о младојцима и гледишта у погледу дефинитивних становишта, које би Интернационала Алианса заузела као основни принцип својих захтева.

Посебно ми смо заузимали феминистичка друштва, која носе име Женски Покрет, којих има у свим гласним местима крајеве СХС, а тако и у сва удружења у Алианси Женски Покрет. О свим тим друштвима изражује се Пољакане врло повољно и спомињу лијене резултате њихова рада. Говори се и о томе, да су у нашим организацијама судолова и неке Пољакане тако ир. Ложићевска, Сондеријер-Меловић, које су својим радом помагале у развоју наших организација. Особито поми чланак посвећен је

Једношћуште је постигнуто у томе, да женама да потпуно иста награда за исти рад, и исти услови за професионалну припрему и напредовања у служби и слободан приступ у све позиве. Али гледишта су разнoliko у питању, да ли да се за жене траже заштитне мере у раду и извесне привилегије с обзиром, на њене професионалне функције. Претмет расправе овога питања изазвао је највећу дискусију и интересовање широких кругова приликом Париског Конгреса, и тада се није дошло до дефинитивних становишта, те је остављено даљем испитивању. У толико је од већег интереса до каквих се закључака доћи на овоме састаку.

5. Комисија за породичне додацие Председница *Елеонора Рајсон* (Енглејка). Алианса се у принципу дојасила за увођење породичног додатка уз награду рада оца породице. Да би се могло потпуно прихватиати принцип, који се је узео за основу Феминистичког Конгреса, потребно је да се одређене висине и додељивање ових додатака, Алианса научно испитује овај проблем и успеће које се постизају спровођење ове новине. И ако је начели пристајала породичних додатака, који се сматрају као један извор жене економске независности, Алианса није још стала на једно дефинитивно становиште у свима детаљима.

6. Комисија за жене у војничкој служби. Председница *Роза Мајко* (Холандкиња). Питање за ступање жена у војничку службу, буди велико интересовање у свима земаљама. Комисија прикупља податке, тежи да испита главне разлике у погледу професионалног образовања и положаја жене у војничкој служби. И у овоме питању постоје два гледишта: једни сматрају да жене не смеју ступати у војничку службу која стоји у вези са регламентацијом проституције, сматрајући да би то значило неку врсту порочности, а друго је да оне државне срмоте; други же гледиште оних, који сматрају да и жене треба да сарађују у војничкој служби, баш и тамо где регламентација постоји. Ушешћем жена у војничку службу, мише присталице да би жене баш могле најбоље да се користију својим повољно решење овога проблема.

7. Комисија за мир и Лизу Америку. Председница *Р. Моран* (Американка). Алианса сматра да је база за сваку социјалну акцију рад на успостављању светског мира. У томе литерарни *Југословенских жена* а написан од *М. Z. Znowlew Szczepanski*. Југословенска жена није још имала времена да изврши своје политичке дужности, да створи своју специјалну артистичку мануру у схваћању оних људских питања. Она у својим литерарним дјелима одоира те социјалне, црта прошлост своје домова и приказује и даје сама себе. Највише је читана *Збојка Квејер* (Београд), која је у своме постојању протини. Тежко се бори за властито и туђе ослобођење. Њен живот и смрт јесте трагедија пробујење, интелегентне, талентоване жене нашег Југа. Сама списатељица вели у свом дјелу „Путови живота“: „Видиш како имам много душе ми сестре у свима врста вануспевних, а суди оцама који се горку пелија придеја жилама“. У за све то није то литерарнија туђа ни радост живота, па и она у њој изабја и ирелијење се заједно с болом у њезимим рјеченицама: „Ништа што је лијено није за мене ситнина. Живимо, а ништа не доживијемо, јер смо свинше туђи оци оци, да не умимо доживијати“. Ништа нас не усрећује, ништа не весели, а највише на свијету јесте умјетност знати се свему радовати у томе је половина среће“. „Здрава, енергична, пуна живота, радила је Кведерова без даћа“. У Југославији није било друштва, којима оне није да умимо доживијати, а у којима је није суделовала. Треба да се само узме у руке један број часописа „Женски Свијет“, и

цилу Алианса тежи да пробуди код жене свест о њеној градојској одговорности у погледу њеног утицаја на очвршћавање истинске идеје пајдифизма. Једно од најистурнијих средстава да се оствари светски мир, Алианса види у установи Лиге Народа и тежи да жене раде на њеном усавршавању и развијању. Од Париског Конгреса, за циљ имала је Алианса рад веома много. Организациона је једна комисија у Амстердаму у новембру 1927 године, на којој су расправљена економска питања, која су од највећег значаја за одржавање светског мира — питање о арбитражи и разуровању. Ова конференција је била прва од својих врста, у којој се тежњама, које су се остале на томе међународном форуму жена, улавија истинску веру и наду да се назре боља будућност човечанства, када ће жене моћи својим мирољубивим духом и тежњама више утицати на опште међународне односе, као и на целокупну организацију нашег друштва.

За Берлински Конгрес је припрема једно вече, на коме ће говорити жене из свих крајева света, из свих земаља, оне ће акламираати нове тежње човечанства, тежње није су најискренији носоци жене, и које ће собом донети праву слободу човечанства.

8. Комисија за издржавање жене и деце пред законом. Председница *Сузана Гринбер*, адвокат, (Францускиња). Ова комисија испитује положај жене пред законом у свима земаљама, и какви се резултати постизају за породицу и државу побољшањем положаја жена пред законом.

9. Комисија жена бирна. Председница *Ф. Плавинкова* (Чехословачка). Ова комисија тежи да истакне колико је и каква је утицај жена у земаљама, где оне учествују у политичком животу свога народа, и све користи које се имају од њиховог директног утицаја на државни живот свога народа, и како се постижу у ослобођеним земаљама на што јача, нели и снажнији утицај у политичком животу народа.

Једна интересантна новина на Берлинском Конгресу била сукуп феминистичке омладине. Немачка феминистичка омладина, одушевљена што ће се у њиховој средини прослатиати двадесетогодишња радња, огромних напора и дивних успеха ове највеће светске организације жена, зажелела је да удружиња са феминистичком омладином целога света ак-

да се човјек увјери о неученој плодности и свестраности њезина рада. Уводници, филозофи, разматрање женских питања, политичка одлука, оне веома литерарно и умјетности, одне до то поља на којима се Зојка Квејер слободно креше, пишући у три језика хрватски, словенски и немачки. Њени литерарни производи су драгоцијени, јер су непосредно осјејани пуни дубоких мисли. Зојка Квејер није само за критички прва жена, него и за право љубави и среће.

Сасвим опречан талент јест др. *Исидора Скулчева*, жена филозоф, врло образована, позна комо свјетиа на западу, јер је 19 година боравила у Италији, Енглеској, Француској и Немачкој. Одликује се способношћу аутографије. Има метафизичку тежњу за стварима натприродним, строгост и хладноћу којом се разликује од осталих словенских списатељица. Сама вели да ојејена снажнију симпатију за сибирске крајеве, замећене свегом и за тешику живот човјека севернога, који мора да живи у леду, Букто за четиригодина и ако шарољки југ, где су ветрови задушливи и лијени, а људи размачени и грозничави. Типична есенета да је Скулчевеа већих ствари: Сапунити, виз аутографичких размислања, Писма из Норвешке, слике северне природе, пуне оне иже је у њеном, Букто за четиригодина. Црква, које је критика врло похвална. У часописима и дивнијима има безброј њених чла-

твимо учествује на тој прослави. Оне позивају омладину целога света да им дође у Берлин, да на једном великом скупу — митингу — одаду признање великим светским борбама за слободу жене, које су своју борбу крунисале успехом после ове деценије напорнага рада, за врене које су оствориле кривце путеве бољој будућности, какве за жене тако и за човечанство. Омладина је исто тако вечага тада видла изражаја својим тежњама и својим аспирацијама. Организација тога вечера, као и гостоприимство омладине, прешуштено је потпуно организација предвиђење женске омладине. Пешиново да не би одушевљена веча, имала необиично много привлачности, окупилих на великој феминистичкој прослави једне поред друге, старе и новирне, велике борбе у побијању путев путева за ступање у јаван живот жене — и одушевљена феминистичку омладину, која у својим мислима, кривце путеве бољој будућности и пола раскрпене путеве, тежи да својим напорима допринесе коначној победи феминизма — остварење свих оних идеала, који су првим борбама за слободу жене давали снаге, инспирације и потпоре у најстрашњим моментима њихове борбе против Крстичког Покрета би била сретна да и наша омладина пође у Берлин и да учествује на конгресу, да се упозна са омладином целога света. Користећи се љубавим гостоприимством Немца, бићемо у могућности да се упознамо са разним индивидуацијама у овим условима, које ће моћи бити од велике користи за будући рад. Немце усвоје много труда да боравак у њиховој средини буде од користи свима посетиоцима Конгреса, а позуајући њихово организаторски дух можемо бити уверене да ће свака остворена конгреса моћи бити од велике користи и да ће се упознати са свим оним што је интересе.

За ближа обавештења ради учествовања на конгресу обратите се Женском Покрету у Београду, Кнез Михајлова 46.

О жени говоре или као о афејду или као о правом ђаволу. Међутим, жена није ни једно ни друго, ни афејдо ни ђаво. У чистом облику жена скрива у себи и светлост демона и демона мрачног. Она је сва тајна.

Константин Балмонт

нака из подручја чисте филозофије, литерарне критике страних литература и т. д. Увјек је у ње ритам и музикални језик и широка богатост чланака.

Највише је читана *Милица Јанковић*, учитељица цртања на II женској гимназији у Београду. Необичан успех код критике и публике постигла је њена приповјест „Пре среће“, која се темљена на властитим доживљајима не само да издвоји за захтевни свагдашњи живот. Стиг је те приповјесте једноставна, догађаји нетражени, а љедота лежи у непосредности и искренности. „Не знам оно што научим нешто о стезим“, говори Јанковићева, јунакињи приповјетке, дакле о себи, и тиме предубеђа читача. Није тако жарка као Зојка Квејерова, ни тако дубока као Исидора Скулчевеа. Ипак је људи више воле од оних, јер је умјела створити у својим приповјеткама мисли, истински тип српске девојке. Узе аутористе треба споменути језицију *Данциу Марковић*, која је позната са својим збиркама лирике, поезије „Прелудије млађају списатељице *Сасана Максимовић*. Сарвила је филозофски факултет у Београду, а осим тога студирала је естетску и француску литературу у Паризу. И ако је тек на прагу своје литерарне каријере, њезина лирика одише индивидуалношћу и културом.

Зареб.

М. В. К.

(Наставиће се.)

жене за директоре женских гимназија — у Нишу и Крагујевцу; 4) седам жена-професора ушло је у комисије за полагање професорског и учитељског испита; 5) жена-професор је добила за редовног наставника Главног Просветног Савета; 6) наставнице су у већем броју ушле у Главну и Секцијску Управу Професорског Друштва и добиле потпредседничка места. Исто тако има председника женоу и у Кредитној Припомоћној Професорској Задрузи; 7) поставила је жену-председницу одбавног школског надзорника за Београд; 8) дема својим чланицама Удружење је израдilo годишње одуство за иностранство ради личног усавршавања. Све ово Удружење је постигло. А захтев Удружења у току рада су: 1. да се у предлогу закона о средњим школама измене чланови 73 и 80 — о женама директорима и о наставницама у мушким гимназијама (у нашем листу било је речи о томе); 2. исто тако Удружење је имало велику акцију на широј сцени у коју је укључило представнице женских организација и мистичко-београдских друštava, а поводом питања пуних додатака жене улатих за државне чиновнике. Рад је у току.

Друго, рад на унапређењу школе и наставе. Удружење је радило на организовању једне модерне школе рада у духу савремених тежњи у настави. Ради побољшања наставе удружење је радило на размени средњешколских наставника. У том сврху — ради оснивања радне школе Удружење је пустило у пролазу пројекат године циљане: „Деца за децу.“ — Ове године ради јачања васпитног утицаја Удружење је покренуло Београдски Женски Центар, а такође издало и уочи којег је изашла као прва књига приредите Милце Јанковић — *Плава добродушна вада*, а друга је у штампи: *Випет — Мали Лорд*. У истом циљу је изашла и илустрован календар: *Хероји Целога Света*. Чланови Удружења су израдili неколико списова и брошура за обавештавање иностранства о средњешколској настави код нас. Дата су већ три извештаја, четврти је у израђивању.

Треће. Удружење је интензивно радило на јачању друштва упућивајући напредне средњешколске учитељице на школа. Оно је у томе имало успеха: уписало се 150 њихових чланова из унутрашњости: из Ваљева, Виноваца, Загреба, Земуна, Крагујевца, Крушевца, Ниша, Панчева, Приштина, Скопља, Сремских Карловаца, Ужича, Херцег Новог и Шапа. Удружење је имало учествовање у мистичким и културним манифестацијама. Сви својим радом Удружење стреми свом циљу: новој школи и пројектованом Дому Наставница.

Скупштина Организације Учитељица и Заваница

У просторијама Женског Покрета у Београду одржала је годишња скупштина Организације Учитељица у недељу 21 априла у 15 часова. На скупштини су дошли и пободбори: Нови Сад, Земун, Панчево, Баваниште. Пободбор из Скопља није могао доћи. Председница и великог броја чланова скупштине су присуствовали и представници сличних женских и мушких удружења.

На овој скупштини извршен је пријем учитељица свих стручних школа у Организацију, променае су у неколико и правила, и дат је нов назив — Организација Учитељица народних и стручних школа.

У свом дописаном раду учитељице су изнеле да се у међу организацијама, најближњим радити и борити се за своја права.

После извештаја секретара о раду друштва било је и нарочити, добро спремљених реферата о актуелним питањима. Г-ђа Милићевска, учитељица из Баваништа, говорила је о дневницима удаћих учитељица. Из-

неда је пуно бољих истина. Учитељице служе за 800 и 900 динара месечно. *О вишим занатским школама на страни и код нас* поднела је реферат г-ђица Ана Иветић, учитељица из Скопља и Београда. Г-ђица Сремчевић је реферисала о раду „Малих Учитељица“, које су основале фонд за екскурсије ученица и учитељица од 3600 динара, фонд у Савамашкој Основној Школи од 2000 динара, извешта и део свога новца предале Подмлатку Црвеног Крста.

Варедна скупштина „Друштва учитељица“ у Љубљани

„Друштво учитељица“ у Љубљани одржало је 28 марта г. варедну скупштину, на којој је донело врло важне закључке. Скупштина је била веома добро осећена и интересована велико. Пре свега су биле изабране најзаслуженије чланице *Јана Миславичић* и *Виша Зубиначић* за *почасне чланове друштва*.

Оне су међу словеначким учитељицама веома значајне личности, које су својим успесима радом у школи и јавности задобиле углед и поштовање не само у учитељским круговима, него и у најширим круговима становништва. Ако пак нагласимо њихове заслуге за „Друштво учитељица“, које су оне основале пре 30 година и после га водиле кроз цело време, можемо тврдити да имамо пре свега једну од учитељских група друштва. Оне су пре свега тражиле изједначавање плата учитељица са платама учитеља и скоро све што је друштво постигло, има у великој мери да заблагодари њима. Одржале су небројана предавања, спремиле улоге, помениле, интервјуисале код нас, учествовале на конференцијама, обе су имале у својим надратима као крајњи циљ своје делатности *оснивање Дома учитељица*.

Оне, које су их наследиле у друштву осећају се дужне да продуже њихов рад и ради тога жеље радити пре свега на томе да добију учитељске власти томе. У њих захваљивост и поштовања својих вођа оне су их изабрале за почасне чланове. *Као скроман поклон скупице су прва два камена по 1000 динара као шеме за будући дом и шиме основале фонд за изградњу Дома учитељица у Љубљани*.

Овај дом био је проабито замисљен као дом за пријем старих учитељица и за оне, које путују кроз Љубљану. У дому би имале ред стан и сву опскрбу учитељице из жеље и шире домовање, а и иностранца. Пошто овако предузете треба да имају кукуну, сама се од себе намеће мисао на домаћину школу. Ову школу намерава уредити друштво као узурпан три модерне женске школе, где ће се васпитава њека оmlадина, пласе 14 године и сиремала у материнско-домаћинком смислу за разне позиве и задатке, које треба да врши жена као једнаковредан фактор у целукупном животу. За сваки кругом и каза би остала женска друштва и добила у дому просторије, настао би шира „Женски дом“. Сигурно је да има Друштво учитељица у првоме реду највећи интерес у томе да се његов нарт што пре оствари, али због широког осећања, које жели даи друштво дому, имају и сви остали исто толики интерес. Ради тога апелујемо на све — учитељице, учитеље, женске организације, јавност — да подупру нашу акцију, која је од велике важности за наш културни, социјални и економски живот, јер су сви велики дугови, који захваљивали пресудан утицај жене и мајке.

На скупштини је још председница друштва г-ђица *Умбергер* дала извештај о скупштини за женску школу децу, које ради од Божина. Склопиште води колегијана *Мехловић*, која је дала идеју за оснивање, а *Цоред Шога* и *Добреине* прошириле је

својој кући. Пожаљало га је око 20 ученица I. грађанске женске школе. Склопиште има задатак да прима ученице, које не станују у Љубљани и морају дуже времена чекаати од савршене школе до поласка воза. У склопишту добијају и топлу јужину. Идуће школске године намерава друштво проширити склопиште за ученице II. реалне гимназије и евентуално учитељске школе.

Професорка *Минка Скабрешјева* одржала је после тога предавање о утицима екскурсије у Беч и дала веома интересну слику новодоног школства Беча. Прочути су предавачи топло захвалили за лепо предавање. Тиме је била напредна скупштина свршена.

Љубљана.

Содике Марија, секретар друштва.

Књижевност и Уметност

Превод г-ђе Анне Савић Ребац

У колекцији Страних Писаца изаша је превод Изабраних дела Томаса Мана, великог савременог немачког писца. Преводнице су г-ђе Анне Савић Ребац. У збирци су три терасна угла Мана: *Тома Крегер*, *Тристан* и *Сари у Венецији*. Одличан преводор: *Томас Ман и проблем уметника* написала је са стручњачким позивањем и бриљантно стилиска г-ђа Ребац.

У истој збирци изаша је дело Пола Херјева *Како су се сама наследила*, у преводу и са предговором г-ђе Јелисавете Марковић.

Активност жене снажно се осећа на свима пољима рада.

Вука Велимировић у „Салону Независних“

Revue du Vrai et du Beau од 10 марта 1929 доноси врло похвалну критику о нашој скулпторки г-ђи Вуки Велимировић, која сала живи у Паризу, а која је изложила у „Салону Независних“ две бисте: *„Мор Браш“* и *„М. Кле Глоз“*. Ове скулптуре — вине критичар — показују тражене нарочите чистоте облика и лаке граије; њихов творца је уметник који уме изврсно да утисне у материју снажну црту своје уметности; она даје живота, изврну хармонију линија, и њена уметничка формула је врло глаткоизма.“

Ово је један нов успех наше жене у иностранству.

Оно што је најлепше на свешту, шо је жена.

Херц Скенјевич

Жена је рођена за тајну.

Жил Миниле

Да није жене, не би било даосије.

Гете

Белешке

Пут г-ђе Лепосаве Петковић. — Г-ђа Петковић, председница Народног Женског Савеза, отпутвала је у Лондон, где ће учествовати на седници Платарне Управе Интернационалног Женског Савеза. Приликом овога скупа, И. Ж. С. приредује широку конференцију, на којој ће се говорити о организовању жена на селу и о раду на њиховом просвештавању. Г-ђа Петковић поднела реферат о раду наших друштava на просвештавању савремене оmlадине о њеним домаћинским школама, које је код нас до сада са највећим успехом одржавало и спроводило Женски Покрет.

Учитељице у комисији за израду закона о народним школама. — После успеле годишње скупштине Организације Учитељица, одржане у Женском Клубу 21 априла, где су учитељице показале толико мисао, и воље за своје и опште послове, Министар Просвете је позвао хитно у комисију за израду закона о народним школама и пет учитељица из Београда и унутрашњости земље. Овај успех учитељица са задовољством белешимо.

Феминистички успех у Кини. — Новине доносе вести да су у Кини две жене наименоване у Централном Административном Савету. Овај Савет, који је врховни савет кинеског владе, има у своме саставу петнаест чланова.

Алексаја Поп. — Ова знаменита жена прославиле је оних дана у Аустрији своју извештајноцију. Алексаја Поп је шеф жена социјалиста у Аустрији, чму је групу оне организовала. Своју каријеру је отпочела као обична фабричка радница, а постала је чак и члан Парламента.

Жене лекар у Аустрији. — Последњих месеца су аустријске лекарке забележиле неколико видних успеха у својој лекаској каријери. Бечка полиција је наименовала Др. Хелену Јока у служби полиције, додељивши јој дужност да ради ирскије лекарке преглед над женама. Ово је једно успешно Аустријског Женског Савеза, који већ одавно захтева да у полицијској служби преглед над женама врше само жене.

Уједно је и Бечка Општина поверила женама лекарима обављање извесних радова општине: лекарске службе, и то: лекарски изврше над добротворним институцијама; лекарски преглед над женским чиновничтвом Бечке Општине; шефство над лекарске службе поверено је Др. Тертулији Бини, која стоји на челу општине организације за заштиту деце; шефство санитетског одељења за лечење деце оболеле од венеричких болести, и шеф зубне деце клинике је такође постала жена.

ОГЛАС

Управа Женског Клуба извештава све наставнице, учитељице чиновнице, ученице и њихове мајке које пролазе кроз Београд, да у оне које би жељеле да се задуже дуже време у Београду, да у Женском Клубу, на најлепшем месту вароши, Кнез Михаилова 46, могу добити следеће:

1) Цео пансион. — 1200 дина. месечно. Ово нарочито важи за ученице, које за скромну пену могу имати здраву собу и добру домаћу кућу.

2) Преноћиште доручак, ручак, вечера, — 50 дина. дневно.

3) Преноћиште и доручак — 30 дина. дневно.

Купатило у свако доба на расположење за скромну цену од 10 дина.

Просторије Клуба такође су преуредене — да ће се сваки посетилни осећати угодан као код своје куће.

Моли за посету у Управа Женског Клуба.